

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้วิจารณ์งานเชิงจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของ
บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

นางสาว ธารวรัตน์ พัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบัญชี ภาควิชาการบัญชี
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

FACTORS AFFECTING ETHICAL JUDGMENT OF INTERNAL AUDITORS
OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

Miss Thararat Pattana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy Program in Accounting

Department of Accountancy

Faculty of Commerce and Accountancy

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

501572

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้วิจารณ์งานเชิงจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน
ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย

นางสาวธารารัตน์ พัฒนา

สาขาวิชา

การบัญชี

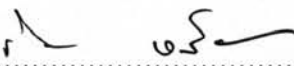
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณนิภา รอดวรรณะ

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ ตันละมัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณนิภา รอดวรรณะ)

..... กรรมการ
(ดร. มนตรี ชัยชู)

ธารารัตน์ พัฒนา : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (FACTORS AFFECTING ETHICAL JUDGMENT OF INTERNAL AUDITORS OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อ. ที่ปรึกษา: ผศ. ดร. พรรณนิภา รอดวรรณะ, 118 หน้า.

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย 1) จรรยาบรรณวิชาชีพตรวจสอบภายใน 2) หลักจริยธรรมส่วนบุคคล ได้แก่ เกณฑ์อุดมคตินิยม และ เกณฑ์สัมพัทธนิยม 3) วัฒนธรรมทางจริยธรรมขององค์กร 4) ค่านิยมในการทำงาน 5) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการตรวจสอบ และวุฒิบัตรวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ตรวจสอบภายในของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 300 บริษัท โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมผู้ตรวจสอบภายในมีระดับการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูง ซึ่งจะทำให้ผลงานของผู้ตรวจสอบภายในมีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิผล และจากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมกับปัจจัยต่างๆ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในมี 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยจรรยาบรรณวิชาชีพตรวจสอบภายในส่งผลต่อการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน กล่าวคือ จรรยาบรรณวิชาชีพตรวจสอบภายในสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรมหรือใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องเหมาะสม 2) ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุ และระดับการศึกษา โดยที่ผู้ตรวจสอบภายในที่มีอายุน้อยกว่าจะมีระดับการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ตรวจสอบภายในที่มีอายุมากขึ้น เนื่องจากผู้ที่มีอายุน้อยกว่าจะมีวุฒิภาวะและประสบการณ์สูง ทำให้มองเห็นปัญหาได้ชัดเจนและถูกต้อง นอกจากนี้ผู้ตรวจสอบภายในที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีระดับการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ เนื่องจากการศึกษาช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด และวิจารณญาณของบุคคล สำหรับปัจจัยอื่นๆนั้น ไม่ส่งผลต่อการใช้วิจารณญาณเชิงจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายใน

ภาควิชา.....การบัญชี.....ลายมือชื่อ..... ชารัตน์ พัฒนา
สาขาวิชา.....การบัญชี.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2550.....

488 21921 26 : MAJOR ACCOUNTING

KEY WORD: ETHICAL JUDGMENT / ETHICS / INTERNAL AUDIT / CODE OF ETHICS

THARARAT PATTANA: FACTORS AFFECTING ETHICAL JUDGMENT OF INTERNAL AUDITORS OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND.

THESIS ADVISOR: ASST. PROF. PANNIPA RODWANNA, Ph. D., 118 pp.

The purpose of this thesis is to study the level of ethical judgment of internal auditors and to study the factors affecting ethical judgment of internal auditors of listed companies in the Stock Exchange of Thailand (SET). Five factors consist of Professional Code of Ethics, Personal ethical philosophy (Idealism-Relativism), Corporate ethical culture, Work values and Demographic factors (gender, age, education, auditing experience and certification). The samples were internal auditors of 300 listed companies in the SET selected by using Simple random sampling method. The questionnaires are served as the tools for data collection. The obtained data was analyzed by Descriptive Statistics and Multiple Regression Analysis.

Overall, the results indicate that internal auditors have a high level of ethical judgment and this, finally, encourages trustworthiness and effectiveness of internal auditors' performance. The test for relationship between related factors and the dependent factors at significant level 0.05 found that Code of Ethics have relationship with ethical judgment of internal auditors. Code of Ethics is able to be applied to resolve ethical dilemmas and guide their auditing duties and responsibilities. Among demographic factors, age and education appear to be the only variables that have a significant relationship with ethical judgment. It appears that older respondents tend to be more ethical judgment than younger ones. This is due to older respondents have more maturity and experience so that they can perceive the problems more correctly and clearly. In addition, respondents with high educational level tend to be more ethical judgment than those with lower ones because the education can develop and strengthen their knowledge, aspect and judgment. On the other hand, other factors have no influence to the ethical judgment of internal auditors.

Department.....Accounting.....Student's signature.....Thararat Pattana
Field of study.....Accounting.....Advisor's signature.....Pannipa Rodwanne
Academic year .....2007.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความช่วยเหลือและความเมตตาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรรณนิภา รอดวรรณนะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการบัญชีทุกท่านที่ได้เสริมสร้างความรู้และทักษะของการศึกษาในหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จงจิตต์ หลีกภัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และ ดร. มนต์รี ช่วยชู กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและความคิดเห็นเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัย นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ส่งไปทางไปรษณีย์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่อุปการะเลี้ยงดูมาเป็นอย่างดี トラบเท่าทุกวันนี้ และคอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนตลอดมา รวมทั้งขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยเป็นห่วงและช่วยเหลือมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 สมมติฐานในการวิจัย.....	4
1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.8 วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
1.9 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการศึกษา.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม.....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน.....	13
2.3 จรรยาบรรณวิชาชีพตรวจสอบภายใน.....	17
2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม.....	20
2.5 สรุปปัจจัยที่ใช้ในการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย.....	28
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	34
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	34

บทที่	หน้า
3.2	37
3.3	44
3.4	44
3.5	47
4	49
ส่วนที่ 1	50
ส่วนที่ 2	51
ส่วนที่ 3	54
ส่วนที่ 4	65
ส่วนที่ 5	68
ส่วนที่ 6	71
5	83
5.1	83
5.2	95
5.3	96
รายการอ้างอิง.....	98
ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก	102
ภาคผนวก ข	103
ภาคผนวก ค	109
ภาคผนวก ง	112
ภาคผนวก จ (ร่าง)	114
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	118

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1	สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 25
2.2	สรุปแหล่งที่มาของตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย 33
3.1	จำนวนประชากรและจำนวนตัวอย่างจำแนกตามหมวดอุตสาหกรรม..... 35
3.2	สรุปรายละเอียดของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา..... 42
3.3	รายละเอียดข้อคำถามที่แบ่งเป็นด้านเชิงบวกและเชิงลบ..... 45
3.4	ผลการทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา 46
4.1	อัตราการตอบแบบสอบถามกลับจากกลุ่มตัวอย่าง..... 50
4.2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล..... 51
4.3	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของเกณฑ์อุดมคตินิยม (Idealism) 55
4.4	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของเกณฑ์สัมพัทธนิยม (Relativism)..... 56
4.5	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยค่านิยมทางจริยธรรมขององค์กร..... 59
4.6	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยค่านิยมในการทำงาน 60
4.7	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของปัจจัยจรรยาบรรณวิชาชีพตรวจสอบภายใน 62
4.8	จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการใช้วิจารณ์ญาณเชิงจริยธรรม..... 66
4.9	การพิจารณาความเหมาะสมในการวิเคราะห์ปัจจัย..... 68
4.10	แสดงนำหน้าปัจจัยในการวิเคราะห์ปัจจัย 69
4.11	ค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย 72
4.12	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity)..... 73
4.13	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการใช้วิจารณ์ญาณเชิงจริยธรรม ของผู้ตรวจสอบภายใน (สถานการณ์จำลองข้อที่ 1)..... 75
4.14	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการใช้วิจารณ์ญาณเชิงจริยธรรม ของผู้ตรวจสอบภายใน (สถานการณ์จำลองข้อที่ 2) 77
4.15	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการใช้วิจารณ์ญาณเชิงจริยธรรม ของผู้ตรวจสอบภายใน (สถานการณ์จำลองข้อที่ 3) 78
4.16	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของการใช้วิจารณ์ญาณเชิงจริยธรรมโดยรวม กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 80
4.17	สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน..... 82

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5